

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Udrag fra Helge. Et Digt (Danske Klassikere)

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Helge", i Oehlenschläger, Adam: *Helge*, udg. af Søren Baggesen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 178.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl06-shoot-idm140072288413760/facsimile.pdf> (tilgået 19. oktober 2021)

Anvendt udgave: Helge

kræftes så sent som i 1880 i J.P. Jacobsens roman *Niels Lyhne*. Her kan han nemlig læse en af de kvindelige hovedpersoner, fru Boye, udtrykke sine egne seksuelle frustrationer i en kritik af Oehlenschlägers fremstilling af havfruens tillyllede nøgenhed i *Helge*, og være sikker på at det publikum han skrev for forstod referencen.

Oehlenschläger forsøgte ikke selv at bringe *Yrsa* på scenen, han betragtede den som en del af en helhed der var beregnet på at blive læst. Men omkring århundredskiftet blev tragedien opført på Det kongelige Teater i to omgange, og nærmere på vor egen tid har den været opført i Radioteatret. Der er da heller ingen tvivl om at det må volde store vanskeligheder at opføre *Yrsa*, afhængig som den jo er af forhistorien sådan som den er fortalt i *Frodes Drape* og *Helges Eventyr*. Alligevel kunne man godt ønske at et moderne teatermenneske ville tage udfordringen op. *Yrsa* er Oehlenschlägers rene og mægtigste tragedie, og den er en af de meget få rigtige tragedier i dansk dramatisk litteratur.

11. Teksten

Der kendes ikke noget manuskript til *Helge*. Foruden originaludgaven besjærede Oehlenschläger selv to udgaver i samlinger, en i 1833 og en i 1845. De afviger i detaljer fra originalen, men ellers først og fremmest ved at i dem er *Yrsa* skilt ud som en selvstændig digtning.

I sin store samlede udgave af Oehlenschlägers værker lagde E.L. Liebenberg alle tre udgaver til grund, så at teksten dér indeholder de rettelser af Oehlenschläger som Liebenberg har anset for forbedringer.

I nyere tid er værket kommet i to redigerede og kommenterede udgaver ved H. Topsøe-Jensen i 1930 og ved Poul Ingerslev-Jensen i 1976. Begge disse udgaver lægger teksten fra 1814 til grund.

Det samme princip er fulgt i denne udgave. Der er foretaget ganske få rettelser af oplagte trykfejl, men der er ikke foretaget konsekvensrettelser hverken i ortografi eller tegnsætning. Teksten fremtræder derfor her med inkonsekvenser som man finder i originaludgaven. Med hensyn til typografisk tilrettelæggelse er der brugt kursiv hvor originalen bruger spærtring. I originalen er der i *Yrsa* angivet en afsnitinddeling ved forskellige typer vandret streg, den er her markeret ved dobbelt linjefastand. I øvrigt

er den mest nøjefaldende afvigelse fra originalen at den oprindelige fraktur er erstattet af en moderne typografi.

I udstyr er forskellen imidlertid meget stor. Ikke blot med hensyn til forsyningen med noter og efterskrift, men også i papir- og tryk kvalitet. Oehlenschläger var sin egen forlægger på bogen, og hans private økonomi var på udgivelsestidspunktet i en lige så dårlig forfatning som landets. Det ses på originaludgaven. Den er i sit ydre en nydelig bog i oktavformat, men papirkvaliteten er elendig og det ser ud som den er sat med godt brugte typer, med det resultat at teksten sine steder nærmer sig det ulæselige.

12. Litteratur

- Steffen Auring et al.: *Dansk litteraturhistorie bd. 5, 1807-48. Borgerlig embedskultur*. Gyldendal, København 1984.
- Søren Baggesen: »Natur, kultur og historie i Oehlenschlägers *Helge* og *Hvans Saga* – en litteraturhistorisk tekstlæsning» i *Nordisk litteraturhistorie – en bog til Brøndsted* (ed. H. Bekker-Nielsen, H.A. Kofoed og J. de Mylius). Odense Universitetsforlag, Odense 1978.
- Jørgen Fafner: *Oehlenschlägers verskunst*. Oehlenschläger Selskabets Skriftserie nr. 5, København 1965.
- Johan Fjord Jensen et al.: *Dansk litteraturhistorie bd. 4, 1746-1807. Patriotismens tid*. Gyldendal, København 1983.
- Anker Genzøe: »Hakon Jarls Død» – poetisk teknik og historisyn hos den unge Adam Oehlenschläger» i *Edda* nr. 2, 1989.
- N.F.S. Grundtvig: »Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhang» i *Værker i Udsalg* bd. 1 (ed. Georg Christensen og Hal Koch). Gyldendalske Boghandel – Nordisk Forlag, København 1940.
- N.F.S. Grundtvig: »Om Digterne Baggesen og Oehlenschläger. Med særdeles Hensyn paa deres offentlige Mellemværende» i *Værker i Udsalg* bd. 2 (ed. Georg Christensen og Hal Koch). Gyldendalske Boghandel – Nordisk Forlag, København 1941.
- Carsten Hanch: »Om Digter *Helge* af Oehlenschläger. En æsthetisk Afhandling» i *Athene*, bd. 8, 1817. Optr. i *Dansk Litteratur- og Teaterkritik* (ed. Frederik Nielsen) 1948, s. 49-69.
- Adam Oehlenschläger: *Digte* (ed. Povl Ingerslev-Jensen). Oehlenschläger Selskabet, København 1979.